

fakt, že na obranu revoluční činnosti se postavili prostí příslušníci strany» (str. 229). Za to nečetně anarchistické hnutí české v Americe bez rozmýšlení se postavilo do řad národní revoluce.

Potěšitelný obrat k lepšímu nastal v březnu r. 1915 po clevelandské konferenci, na níž americká revoluce dostala podle autora své posvěcení a přijala slib její věrnosti. »Bylo štěstím pro hnutí a znamením pro odpůrce, že odboj proti Rakousku přestává být hrou romantických snů, ale reálným hnutím strážlivých, opravdových mužů, kteří se chystají k systematické, ukázněné a cílevědomé práci pro svobodu svého národa« (str. 280). Autor upozorňuje, že sice »naši v Americe přijali Masaryka za duchovního vůdce revolučního zápasu dříve, než se rozhodl k otevřenému vystoupení proti Vidni« (str. 135), ale že teprve Masarykovy dopisy z počátku r. 1915 zaslané Em. Voskovi znamenaly pevný program. »Jestliže se vytrvale toužilo po autoritě, která by osvobozenkému hnutí dala směr i mravní kázeň všemu revolučnímu snažení, stanul konečně Masaryk před zraky prvních vojáků zapomenuté fronty, aby se ujal i tohoto rozptýleného stáda, sjednotil je duchem i nesmírnou vírou v sílu práva, aby i na této půdě naplnil veliké poslání, které jemu i české Americe přichystal milosrdný osud« (str. 310). Důležitým mezníkem revoluční činnosti stala se podle autora i pro českou Ameriku historická Husova oslava v Curychu a zvláště v Ženevě, konaná českou emigrací. Svou slavnou řečí postavil se tehdy T. G. Masaryk veřejně i do čela revoluce amerických Čechů a Slováků. »Česká revoluce našla svého viditelného vůdce« (str. 397).

Knihy Benešova, seznamující čtenáře v úvodní kapitole se sídly české a slovenské emigrace, s vlivem amerického života na ni, s jejím spolkovým a národním životem, se svobodomyšlností, poměry náboženskými i hospodářskými, s tiskem a školstvím atd., jest do určité míry předmluvou k vlastní historii odboje československé Ameriky, zahrnujíc období přibližně třinácti měsíců. Je psána poutavě, sine ira et studio, podává vystižné charakteristiky jednotlivých skupin naší emigrace i jejich vůdčích představitelů a jest vyzdobena množstvím pěkných vyobrazení a opatřena mapkou Spojených států severoamerických. Zaslouhuje, aby byla hojně a pozorně čtena. *A. Klímt.*

EMIL SVOBODA: VĚCI VŠEDNÍ I NEVŠEDNÍ. Sbírký »Výhledy«, knihy zkušenosti a úvah, svazek 9. Vydal Melantrich a. s. v Praze 1931. Stran 206 za Kč 30.—.

»Všednost a ne všednost jsou jen rub a líc. A zda vidíme rub neb líc — záleží na nás. Myslíci a svěží člověk nevidí takřka na světě všednosti. Všechno je zajímavé. — Vidět zajímavost — to je bohatství života«, praví autor v úvodní kapitole. A jeho úvahy, drobnější i delší, k nimž daly podnět nejrůznější události dne, jsou toho nejlepším dokladem. Jsou proto životné a nabádavé, jsou praktickou filosofií, jak jí rozuměl Masaryk. Jde mu o obrodu jedince a tím i národního celku a lidstva vůbec; ideálem je mu demokracie, uskutečňovaná poněkud sice, ale do všech důsledků.

Je pro socialismus, ale »ani socialismus, ani komunismus se neobejdou bez nového individualismu. Kolektiv žádný — ani rodinný — nemůže pohltit lidskou osobnost. Z otroctví se líhne vzdor a nenávisť a zločin« (str. 21). Je pacifista; neboť »pacifista nechce méně, než národy a státy přivést na úroveň člověčství« (str. 77). »Násilí ve světě myšlenky je věc nesmyslná. Mocí se dá vynutit jen zevní chování, ale nikdy víra, nikoli skutečné, vnitřní přesvědčení« (str. 162). Bez mravnosti není podle něho svobody. V Lincolnovi vidí symbol »té lepší části našeho národa, která nevykřikuje silácké, vlastenčící fráze, která vidí spásu lidstva v demokracii, humanitě, v míru a osvobození člověka, té části, která by se hrozila myšlenky, vydati rodnou zemi v nebezpečí plení a zkázy a národ v nebezpečí vykrvácení — pro uspokojení rvavých choutek zřudného, nesnášenlivého a rozpínavého šovinismu — ale která vstane a vykoná svou povinnost, uvidí-li vlast a svobodu a lidství v nebezpečí« (str. 79). Učí strážlivě chápati skutečnost, spoléhati na vlastní síly a neočekávati zázraků od nějakého »deus ex machina«. »Nepotřebujete přímlovčího a prostředníka u boha. Potřebujete muže a ženy, oddané národu a republice, průkopníky svobody, vůdce. Buď jsou mezi námi, budou žít a pracovat, povedou ke štěstí svůj lid — nebo je marno všechno a stíny minulosti nás nespasí« (str. 151). Povšimnutí zaslouhuje autorův názor

na levici a pravici v politickém životě. »Politika není možná bez kompromisů v taktice. Ale takový kompromis se nesmí dotknouti myšlenkového základu. S ideami se neobchoduje. Z úst levého politika nesmí nikdy zaznít věty, převzaté ze zbrojnice tábora »pravých«. Při koaliciích je třeba dobře rozlišit věci společné od takových, kde ustoupit není možno. Lepší je poctivá opozice, než vláda, získaná kompromisem, který kompromituje. Komunisté svým programem negace a rozvratu sami se vylučují. Zahraněční vedení se stará o to, aby nepřišli k rozumu. Ale ostatní členové levého směru hledejte těsnou spolupráci a nedělejte nic, čím by se rozbil a zeslabil tábor levých. Absolutní vláda pravice je strašná věc — líheň budoucích nebezpečí a zmatků. Právě proto se jednota levice nesmí rozbít. Ať v opozici nebo ve vládě — vždy musí mít význam síly nepřekonatelné« (str. 185).

Čtenář najde v přítomné knize úvah mimo jiné, co soudí autor o církevním právu a dnešním jeho studiu, jak chápe problém autority, se zvláštním zájmem přečte si však zejména dvě výstižné úvahy o Masarykovi: »Masarykův nacionalismus činu« (str. 186—192) a »Masaryk« (str. 193—200), jež končí touto charakteristikou: »Realista a idealista; pozitivista s vírou v osobního boha; muž chladného rozumu a vřelého srdce; filosof, učitel, politik; revolucionář, diplomat i hlava státu; humanista, jenž organisuje a do boje vyzývá armádu! Kdo může sloučit v harmonickou osobnost tak zřejmé protiklady? Jen veliký člověk, jenž stojí vysoko nad přihrádkami našeho třídění; geniální hlava a převzácné srdce, duch, který našel své prostředí, svou dobu a svoje dílo« (str. 200). A. Klimt.

BIBLIOGRAFIE.

ČESKÁ.

- Engliš (K.). — Malá finanční věda. V Praze, Borový 1932. 324 str. 45.—.
- Fierlinger (Z.). — Sovětské Rusko na nové dráze. Praha, Svěcený 1932. 194 str. 18.—.
- Gide (Ch.). — Družstevnictví. V Praze, Ústř. svaz čsl. družstev 1931. 237 str.
- Herrnheiser (P.). — Racionalisace ve veřejné správě. Pr., Janáček 1931. 48 str. 12.—.
- Matoušek (F.). — Financování obchodních styků se Sověty a dosavadní jejich výsledky. V Praze 1932. 55 str. 1'80.
- Nejedlý (Z.). — T. G. Masaryk. K. I. Čt. 2. Pr., Melantrich 1931. 403-XXXII str.
- Pelikán (F.). — Portréty filosofů XX. věku. Pr., Jednota čsl. matem. a fys. 1931. 93 str. 18.—.
- Společnost národů, její účel a organizace. V Praze, Stát. nakl. 1932. 79 str. 7.—.
- Stalin (J. V.). — Molotov (V.). — O prvé periodě socialismu ve S. S. S. R. Praha 1931. 67 str. 3'50.
- Štern (E.). — Sociální politika a socialismus. V Praze 1932. 14 str.
- Zadlužení a platební schopnost sovětské vlády. V Praze, Dr. Hajn 1932. 11 str. 0'90.

ANGLICKÁ.

- Douglas (C. H.). — Warning democracy. Grieve 1932. 207 str. 7/6.
- Goad (H. E.). — The making of the Corporate State:

- A study of Fascist development. Christophers 1932. 168 str. 5/.
- Gregory (T. E.). — The gold standard and its future. Methuen 1932. 115 str. 3/6.
- Hutton (D. G.). — Nations and the economic crisis. Sidgwick & Jackson 1932. 168 str. 3/6.
- Kendall (P.). — India and the British. Scribner 1932. 467 str. 16/.
- Letters from a politician to his daughter. Hodder & Stoughton 1932. 36 str. 1/.
- Roper (W. C.). — The problem of pricing in a socialist state. Oxford P. 1932. 5/6.

OPRAVA CHYB

v části článku *Postavení presidenta francouzské republiky podle Paměti Poincaréových uveřejněné v druhém čísle Moderního státu.*

- Str. 38, ř. 7. shora čti Clemenceauovu místo Clemenceauově.
- » 40, ř. 22. » » právnicky dosti místo *právnicky* značně.
- » 44, ř. 6. zdola » solidární místo solidárně.
- » 45, ř. 17. » » della místo de la.
- » 46, ř. 5. » » vidíme místo vidím.
- » 46, ř. 3. » » starosti místo požadavky.
- » 48, ř. 2. shora » jí místo ji.
- » 48, ř. 1. zdola » (*Dokončení*) místo (*Pokračování*).

Vydavatelé: Dr. Jaroslav Krejčí a Vilém Koudelka. Odpovědný redaktor Vilém Koudelka. Revue »*Moderní stát*« vychází jednou měsíčně s výjimkou dvou prázdninových měsíců. Celoroční předplatné v tuzemsku Kč 100.—. Jednotlivá čísla Kč 12.—, dvojčísla Kč 18.—. Pro cizozemsko zvyšuje se předplatné o poplatky poštovní na ročních Kč 115.—. Kdo si ponechá ukázkové číslo, považuje se za odběratele. Odbírání časopisu přestává jen písemnou výpovědí. Pouhé vrácení výtisku nestačí. Novinová sazba povolena řed. pošt a telegrafů č. j. 85.224/VII.-28. Toto číslo vyšlo v měsíci březnu 1932. Tiskem Státní tiskárny v Praze.